

STRESZCZENIE

Rozprawa doktorska napisana pod kierunkiem dr hab. Jerzego Bielunasa zatytułowana:
Praca z aktorami dramatycznymi w zakresie wokalnym na przykładzie spektaklu „Utwór o Matce i Ojczyźnie” Bożeny Keff w reżyserii Jana Klaty i innych realizacji teatralnych

W przedstawionej rozprawie doktorskiej próbuję opisać najważniejsze aspekty swojej pracy zawodowej. W 2004 roku zostałam zatrudniona w Teatrze Muzycznym CAPITOL we Wrocławiu na stanowisku korepetytora wokalnego. Wcześniej ukończyłam studia na Akademii Muzycznej we Wrocławiu na Wydziale Instrumentalnym, wraz dodatkowymi zajęciami ze śpiewu na Wydziale Wokalnym; przez kilka lat byłam muzykiem we Wrocławskiej Filharmonii i Orkiestrze Kameralnej „Vratislavia” oraz pracowałam jako wokalistka, dzięki czemu miałam za sobą wiele występów na koncertach, głównie ze standardami jazzowymi, ale także z muzyką popularną. W ciągu ostatnich piętnastu lat uczestniczyłam w realizacji kilkudziesięciu teatralnych przedstawień, pracując nad ich stroną wokalną. Większość premier przygotowywałam w macierzystym CAPITOLU, ale współpracowałam też przy realizacji kilkunastu przedstawień w innych. Kształtując wokalną stronę przedstawień teatralnych, korzystam z merytorycznego przygotowania, nad którego poszerzeniem pracuję od lat, ale w dużej mierze odwołuję się także do intuicji.

Zadania, które napotykam, wymagają ode mnie elastyczności muzycznego i pozamuzycznego myślenia. W teatrze, obok zadań nieskomplikowanych, spotykam i bardzo trudne. Stykam się z aktorami o bardzo wysokich kwalifikacjach wokalnych oraz z takimi, których umiejętności w tym zakresie są średnie, czasami wręcz niewielkie (z powodu braków edukacyjnych, czy nawet predyspozycji). Współpracuję z wybitnymi i uznanymi śpiewającymi artystami, a także z aktorami scen dramatycznych, którzy po wielu latach w zawodzie po raz pierwszy stykają się ze scenicznymi zadaniami wokalnymi.

Moje zawodowe działania przybierają różny charakter. Przede wszystkim przygotowuję solistów i grupy aktorów do wykonywania na scenie utworów wokalnych. Niekiedy realizuję także opracowania muzyczne – tworzę aranżacje wielogłosowe wykorzystywane w spektaklach.

W pierwszym rozdziale dysertacji zatytułowanym Uwagi ogólne dotyczące pracy trenera wokalnego przedstawiam podstawowe rodzaje zadań, które stoją przed korepetytorem wokalnym przygotowującym aktorów do wykonania na scenie utworów śpiewanych. Omawiając formy pracy trenera, nauczyciela głosu i korepetytora wokalnego próbuję wskazać jaki rodzaj kompetencji związany jest z każdym z tych zawodów i na ile mogą być one pełnione przez tę samą osobę. W rozdziale drugim noszącym tytuł Wybrane przykłady pracy w Teatrze Muzycznym CAPITOL we Wrocławiu opisuję wybrane aspekty pracy nad trzema przedstawieniami zrealizowanymi z zespołem tego teatru: *Rat Pack, czyli Frank Sinatra z kolegami* ze standardami jazzowymi, *Jerry Springer the Opera* Richarda Thomasa i *Moja Abba* z muzyką zespołu Abba. Produkcje

te diametralnie różniły się od siebie pod względem formy i stylistyki, a z każdą z nich wiązał się inny rodzaj zadań, które należało zrealizować. Analiza przedstawionych w rozdziale II prac artystycznych nie ma charakteru kompletnego. Traktuję je raczej jako wyraziste przykłady ukazujące rozmaite formy przygotowywania wykonawców do realizacji zadań wokalnych. Na końcu rozprawy umieszczam materiał audio nagrany *live* – CD 1 – z krótkimi medley'ami, oddającymi dźwiękowy nastrój trzech omawianych realizacji. Trzecia, podstawowa część rozprawy, zatytułowana *Utwór o Matce i Ojczyźnie* – praca nad fonosferą przedstawienia w teatrze dramatycznym, dotyczy spektaklu *Utwór o Matce i Ojczyźnie* opartego na tekście Bożeny Keff, wyreżyserowanego przez Jana Klatę i wystawionego w Teatrze Polskim we Wrocławiu na Scenie na Świebodzkim w 2011 roku. W przedstawieniu tym odpowiadałam za fonosferę spektaklu. Stworzyłam w niej kompozycje do większości śpiewanych utworów i przygotowywałam sześciuosobowy zespół do ich wykonania. Realizacja w dużej mierze miała charakter przedstawienia muzycznego. Zgodnie z koncepcją reżysera zderzone w nim zostały formy instrumentalne i wokalne od recitativów w stylizacjach operowych, przez nawiązania do etno muzyki oraz muzycznych form rytualno – obrzędowych. Omawiam konstrukcję spektaklu, staram się opisać proces jego tworzenia, ukazuję formy współpracy pomiędzy reżyserem, kompozytorem a aktorami oraz trudności jakie musieliśmy pokonać tworząc przedstawienie. Na końcu rozprawy umieszczam fragmenty nagrania *live* ze spektaklu ze śpiewanymi przez aktorów utworami (CD 2).

W przedstawionej rozprawie doktorskiej zwracam uwagę na widoczną różnicę pomiędzy aktorami teatru muzycznego a dramatycznego w obszarze wokalnym i wynikającymi stąd zadaniami stojącymi przed korepetytorem wokalnym. Całość dysertacji kończę wybranymi uwagami dotyczącymi między innymi doświadczeń związanych z kształceniem studentów Akademii Sztuk Teatralnych. Praca nad przygotowywaniem spektakli teatralnych od strony wokalne i równoczesne szkolenie młodych ludzi w AST daje mi możliwość wnikliwej obserwacji sytuacji dotyczącej wokalnego przygotowania aktorów do zadań scenicznych i pozwala na rzetelną ocenę licznych kwestii z tym związanych. Zagadnienia przedstawione w pracy doktorskiej opisuję z punktu widzenia praktyka –muzyka zajmującego się pracami teatralnymi. Przygotowując rozprawę, opierałam się z jednej strony na literaturze przedmiotu dotyczącej teatru muzycznego, z drugiej na doświadczeniach wyniesionych ze współpracy z twórcami podczas realizacji dzieł scenicznych. Podstawą do sformułowania wielu wniosków była też wiedza zdobyta podczas warsztatów oraz szkoleń, między innymi z wielkim autorytetem, międzynarodowej sławy foniatrą, dr. Hubertem Noé.